

## [Justitsministeren.]

ansvar er begrænset til tilfælde, hvor der foreligger et retsstridigt forhold fra tjenestemandens side, eller — hvad der naturligvis ville være helt uantageligt — også omfatter tilfælde, hvor tjenestemanden har handlet fuldt retsmæssigt, men udøvet et skøn, som folketinget og rigsretten mener at burde kritisere.

Jeg vender mig så til spørgsmålet om, hvorvidt bestemmelserne i §§ 2-4 betegner en udvidelse i forhold til strafferettens og erstatningsrettens almindelige regler.

Her vil jeg først nævne reglen i forslaget § 3, 2. punktum, om ansvar for statsministeren. § 3, 1. punktum, vedrører det tilfælde, at en regeringshandling, hvis udførelse påhviler kongen, ikke er foretaget, og fastslår, at vedkommende minister da er ansvarlig. Hertil følger 2. punktum den bestemmelse, at statsministeren bliver ansvarlig, hvis der med feje kan rejses tvivl om, hvilken minister ansvaret påhviler. Det betyder altså, at der i tilfælde, hvor der — typisk på grund af en uklarhed i lovgivningen — opstår begrundet tvivl om, hvorvidt pligten til på et eller andet område at foranledige en kgl. resolution udfærdiget påhviler f. eks. arbejdsministeren eller boligministeren, pålægges statsministeren ansvar, uanset at sagen klart ikke hører under hans forretningsområde. Denne bestemmelse er helt urimelig og betegner en meget betænkelig fravigelse fra strafferetlige principper.

Jeg skal derfor heller ikke gå nærmere ind på det spørgsmål, som nok kunne rejses, nemlig om bestemmelsen ved i realiteten at pålægge statsministeren en pligt til en vis deltagelse i de enkelte fagministres administration er stemmende med grundlovens forudsætninger vedrørende forretningernes fordeling mellem ministrene.

Når jeg bortser fra den her omtalte bestemmelse i § 3, 2. punktum, mener jeg ikke i §§ 2-4 at finde udvidelser af de gældende ansvarsregler. Tværtimod synes § 2 at indebære vigtige indskrænkninger. Ifølge lovforslagets bemærkninger tilsigtes der en ansvarsskærpelse gennem § 4 f, hvorefter

„en minister er ansvarlig for underordnede handlinger og undladelser, når han har forsømt ved instruktioner eller et rimeligt tilsyn at sikre sig imod fejl og forsømmelser fra de pågældendes side.“

I bemærkningerne til lovforslaget siges der nemlig, at

„kommissionens flertal under hensyn til centraladministrationens komplicerede organisation finder det urealistisk at postulere en tilsynspligt for ministre“, og det fremgår, at forslagsstillerne har villet tage afstand fra denne påståede opfattelse hos kommissionsflertallet. Her foreligger imidlertid en urigtig gengivelse af den pågældende passus i betænkningen, hvor det udtales, at det er

„urealistisk at postulere en pligt for ministre til mere intensiv medvirken i ministeriernes behandling af sager uden mere principiel politisk betydning.“

At en minister allerede efter gældende ret har en vis instruktions- og tilsynspligt, turde være helt selvfølgelig, og denne pligt vil efter min mening ikke blive udvidet gennem reglen i forslaget § 4 f.

Inden jeg forlader §§ 2-4, vil jeg om den tekniske udformning af § 2 sige, at efter denne lovbestemmelse er en minister ansvarlig for en skriftligt udfærdiget kgl. resolution, hvis han har underskrevet den, eller hvis han har foreslået, tilskyndet til eller tilrådet den, og dette gælder, uanset om sagen har været forhandlet i statsråd. Med hensyn til kongens andre regerings handlinger angår § 2 imidlertid kun tilfælde, hvor sagen er behandlet i statsråd; bestemmelsen er således snævrere end den tilsvarende regel i § 2, 2. punktum, i ministeransvarlighedsloven af 1939. Jeg ved ikke, om dette er tilsigtet, men jeg tror, at læserens umiddelbare indtryk er, at der er indløbet en fejl under forslagsstillernes forsøg på at samarbejde § 2 og § 3 i loven af 1939 til én paragraf.

§ 5 angiver, hvilke handlinger der er ansvarsgrundende. Heller ikke denne bestemmelse præciserer det allerede gældende ansvarsgrundlag. Tværtimod vil bestemmelsen gøre dette ansvarsgrundlag mere løst og ubestemt. § 5 a fastsætter således ansvar for den minister, der blot handler i strid med statsretlig praksis; det er i øvrigt uforståeligt, at det i bemærkningerne til bestemmelsen kan hævdes, at denne stort set svarer til en af kommissionens mindretal foreslået formulering. Jeg er klar over, at forslagsstillerne sigter til de synspunkter, mindretallet anfører i